

Hur viktigt är det med en enhetlig terminologi?

2023-12-05

Svenska Institutet för Standarder (SIS) har en standard för informationssäkerhet för terminologin, men långt ifrån alla termer finns med och det uppstår lätt missförstånd när olika discipliner förväntas samverka eller samarbeta. Vi vill här också lyfta ett varningens finger för att ett allt för frekvens namnbyte av begrepp och termer leder till förvirring och missförstånd.¹

I och med Vi identifierade en skrivelse från Inspektionen För Strategiska Produkter som är en expertmyndighet kring exportkontroll och produkter med dubbla användningsområden (PDA).

Svensk Författningssamling (SFS) (1992:1 303) om krigsmateriel gällande bilagan om krigsmateriel har funnits en längre tid, men kvarstår med en delikat skrivelse på sidan 16 under 6d med termen "Nitrazgrupper". En snabb kontroll med namngivningsrekommendationer (IUPAC) bekräftar att Nitraz inte verkar finnas där.

- Vid en snabb sökning kunde några nitraz relaterade fynd göras

Flunitrazepam N05CD03, Nitrazepam N05CD02²

de senare betydligt mer intressanta;

“6. Energetiska monomerer, mjukgörare och polymerer som innehåller nitro-, azid-, nitrat-, **nitraz-** eller difluoramin-grupper som utformats särskilt för militär användning,” sidan 124 och ” 14. 3-**nitraza**-1,5-pentandiisocyanat (CAS 7406-61-9).” sidan 125.³

Lagen.nu;” Energetiska monomerer, mjukgörare och polymerer som innehåller nitro-, azid-, nitrat-, **nitraz-** eller difluoramin-grupper som utformats särskilt för militär användning.”⁴

För att närmare förstå vad namn för kemiska ämnen är finns det begrepp så som trivialnamn, handelsnamn och systematiskt namn. Trivialnamn är ett icke-systematiskt namn, det förhåller sig alltså inte till något specifikt regelsystem i en nomenklatur (namngivningsstandard). Handelsnamn är ett namn som kännetecknar en produkt eller företeelse där beteckningen skiljer sig från tillverkarens företagsnamn, eller från den allmänna beteckningen som företeelsen normalt har. Systematiskt även kallat rationellt namn är det namn som ges åt en kemisk förening. Det finns regler för hur namnen sätts metoden utarbetas av International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC). Alla kemiska ämnen och blandningar får ett ID nummer, ett så kallat Chemical Abstract Service number (CAS nummer). Lite mer exotiskt kan även EG-nummer användas.

¹ Personal Knowledge: Towards a Post-Critical Philosophy [Michael Polanyi](#) (citeringsmetoden är inte korrekt)

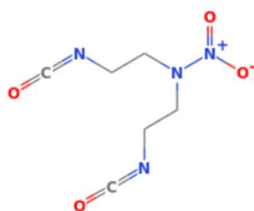
² <https://www.regeringen.se/contentassets/e8736c3d067c4c45abf7a338b728f445/missbruket-kunskapen-var-den-del-2-av-3-kapitel-10-14-sou-20116/>

³ <https://www.regeringen.se/contentassets/693bf22c42664c1dbb2a343d10d33d4e/sou-20059-kap-6-to.m-kap-1-1-samt-bilagor>

⁴ <https://lagen.nu/prop/2010/11:112>

Så vi letade vidare efter nitraza, som inte återfanns i IUPAC och fann;

3-Nitraza-1,5-pentanediiisocyanate, CAS 7046-61-9.⁵

Här återfanns också två referenser;

Baroody and Peters, 1987

Baroody, E.E.; Peters, S.T., Heats of formation of propellant compounds (U), Rpt. IHSP-87-252 by Naval Ordnance Station, Indian Head, MD, 1987, 1-7.

Handrick, 1956

Handrick, G.R., Report of the study of pure explosive compounds. Part IV. Calculation of heat of combustion of organic compounds from structural features and calculation of power of high explosives, Rpt. C-58247 for the Office of the Chief of Ordnance, contract DA-19-020-ORD-47 by the Arthur D. Little, Inc, Cambridge, MA, 1956, 467-573.

Sannolikt här har felet inträffat och man har sen generellt infört nitraz som en grupp. Vi är inte på något sätt IUPAC specialister, men tycker ändå att exempelvis "nitroamino" eller "N-nitro" för tydlighetens skull är mer brukligt.

Sammanfattningsvis varför är detta intressant för ett informations säkerhetsbolag?

Jo för att vi gör **leverantörskontroller**, där vi inte alltid ska förvänta oss att all **information** är korrekt utan behöver kontrolleras vidare. Accepterar vi utan validering riskerar vi att få in sånt som är felaktigt som kan leda till skada och kostnader. För de kunnige kan det vara en intressant övning att estimerar kostnaden för EU att ändra nitraz till en mer korrekt återgivning eftersom alla länder som vi identifierat använder nitraz.

Slutligen återstår det att se hur lång tid det tar innan detta är korrigerat.

CEO Dr. Johnny Slätt

⁵ <https://webbook.nist.gov/cgi/inchi?ID=C7046619&Mask=2>